

GUÍAS DE CULTIVO

ECOLÓXICO

#06

**CULTIVO DA
CEBOLA**

TÉCNICAS, ASOCIACIÓN
E CONTROL DE PRAGAS

Condicións climatolóxicas e edafolóxicas

Condicións climáticas

A cebola é unha planta ben adaptada ás condicións climáticas de Galicia, que inclúen:

- **Temperaturas:** As cebolas crecen mellor en temperaturas moderadas, cun rango óptimo entre 12-24°C. As baixas temperaturas do inverno non afectan o crecemento inicial da cebola, pero poden retrasar o desenvolvemento das plantas máis novas.
- **Luz:** Requiren moita luz solar para un bo desenvolvemento, xa que a formación do bulbo depende da duración do día e da intensidade lumínica.

Requerimentos do solo

- **Tipo de solo:** As cebolas prefiren solos soltos, ben drenados e ricos en materia orgánica. Un bo drenaxe é crucial para evitar a pudrición das raíces e o desenvolvemento de enfermidades fúngicas.
- **pH:** O pH ideal para o cultivo de cebola sitúase entre 6,0 e 6,8. Un pH máis ácido ou alcalino pode afectar negativamente o crecemento da planta e a calidade do bulbo.
- **Preparación do solo:** É importante facer unha preparación do solo profunda e eliminar malas herbas, pedras e restos de cultivos anteriores. A incorporación de compost ou esterco ben descomposto axuda a mellorar a fertilidade do solo.

Época de plantación

As épocas de plantación da cebola varían en función da variedade e do destino do cultivo (recolección en verde ou para almacenaxe).

Sementeira de outono

- **Variedades:** As cebolas de día curto, como as variedades "Amarilla de Lisboa" e "Brunswick", son aptas para a sementeira de outono.
- **Época de sementeira:** En Galicia, a sementeira de outono realízase entre setembro e outubro.
- **Colleita:** Estas cebolas poden ser colleitadas a partir de abril a xuño do ano seguinte.

Sementeira de primavera

- **Variedades:** As cebolas de día longo, como "Sturon" e "Red Baron", son máis axeitadas para a sementeira de primavera.
- **Época de sementeira:** En Galicia, a sementeira de primavera lévase a cabo entre febreiro e abril.
- **Colleita:** As cebolas están listas para ser colleitadas desde xullo ata setembro.

Métodos de sementeira

- **Directa:** Sementeira directa no terreo definitivo a unha profundidade de 1-2 cm, mantendo un espazamento de 5 cm entre sementes.
- **Viveiro:** Sementeira en viveiro e posterior transplante cando as plantas teñen 10-15 cm de altura.

Marcos de plantación

O marco de plantación adecuado é fundamental para asegurar unha boa circulación do aire e reducir o risco de enfermidades.

- **Espazamento entre fileiras:** Recoméndase un espazamento de 25-30 cm entre fileiras para facilitar as tarefas de mantemento, como a eliminación de malas herbas e a rega.
- **Espazamento entre plantas:** O espazamento entre plantas debe ser de 10-15 cm, permitindo que cada planta teña suficiente espazo para o desenvolvemento do bulbo.

Asociacións beneficiosas

As asociacións de cultivos poden mellorar a saúde e o rendemento das cebolas, así como protexelas de pragas.

- **Cenorias:** As cenorias e as cebolas son unha combinación clásica, xa que as cebolas repelen a mosca da cenoria, mentres que as cenorias axudan a afastar a mosca da cebola.

- **Leitugas:** As leitugas medran rápido e poden aproveitar o espazo entre fileiras de cebolas, contribuíndo á cobertura do solo e á conservación da humidade.
- **Remolachas:** As remolachas beneficianse das cebolas pola súa capacidade de repeler pragas de raíces, como os nematodos.
- **Membros da familia das brassicas:** Repolos, brócoli e coliflor son boas opcións para asociar coas cebolas, xa que a combinación pode axudar a controlar pragas comúns en cultivos brassicáceos.
- **Tomates:** Plantar cebolas preto de tomates pode mellorar a saúde xeral do xardín e proporcionar protección contra algúns insectos.
- **Herbas aromáticas:** Albahaca, perexil e salvia, entre outras, poden axudar a repeler insectos non desexados e mellorar a diversidade biolóxica do xardín.

Evitar: Cultivos como fabas e chícharos non deben plantarse preto de cebolas, xa que poden inhibir o crecemento mutuo.

Control de pragas e enfermidades

O cultivo ecolóxico prioriza o uso de métodos naturais e sostibles para controlar pragas e enfermidades. A cebola pode verse afectada por varios problemas fitosanitarios, e aquí presentamos algúns dos métodos ecolóxicos máis eficaces:

Pragas comúns e control ecolóxico

Mosca da cebola (*Delia antiqua*)

- **Síntomas:** Os síntomas inclúen o marchitamento e morte das plantas novas. As larvas penetran nos bulbos, provocando a súa pudrición.
- **Control:** Rotación de cultivos para romper o ciclo vital da mosca. Uso de redes de protección para evitar a oviposición. Plantación de cebolas xunto a cenorias, xa que os compostos volátiles das cebolas axudan a repeler a mosca da cenoria e viceversa.

Trips (*Thrips tabaci*)

- **Síntomas:** Dan lugar a manchas prateadas nas follas e redución do crecemento.
- **Control:** Aplicación de macerados de ortiga ou allo, que actúan como repelentes naturais. A introdución de depredadores naturais, como *Orius* spp. (chinchas predadores), pode axudar a controlar as poboacións de trips.

Nematodos das raíces (*Meloidogyne spp.*)

- **Síntomas:** Deformacións e engrosamentos nas raíces, o que reduce o crecemento e a produción.
- **Control:** Incorporación de materia orgánica no solo e uso de abonos verdes, como a mostaza, que teñen propiedades nematocidas naturais. Rotación de cultivos para reducir a poboación de nematodos.

Enfermidades comúns e control ecolóxico

Mildiu (*Peronospora destructor*)

- **Síntomas:** Manchas amarelas nas follas que progresan a manchas grises ou moradas.
- **Control:** Mellorar a ventilación entre as plantas e evitar regas por aspersion para minimizar a humidade foliar. Aplicación de decocción de cola de cabalo, que fortalece as plantas contra infeccións fúngicas.

Podremia branca (*Sclerotium cepivorum*)

- **Síntomas:** Podremia branca na base do bulbo e follas amarelas e marchitadas.
- **Control:** Rotación de cultivos con especies non susceptibles e tratamento do solo con fungos beneficiosos como *Trichoderma*, que compiten cos patóxenos.

Antracnose (*Colletotrichum circinans*)

- **Síntomas:** Máculas marróns ou negras nos bulbos.
- **Control:** Evitar exceso de humidade e favorecer unha boa circulación do aire. Uso de extracto de algas mariñas que axuda a mellorar a resistencia da planta a enfermidades.

Prácticas de mantemento ecolóxico

- **Rotación de cultivos:** Evitar plantar cebolas no mesmo lugar durante varios anos consecutivos para prever a acumulación de patóxenos no solo.

- **Acolchado:** O acolchado orgánico axuda a conservar a humidade do solo e a controlar as malas herbas. Tamén pode mellorar a estrutura do solo ao descompoñerse.
- **Rego:** A cebola require regos regulares, especialmente durante a fase de desenvolvemento do bulbo. O rego por goteo é preferible para minimizar a humidade sobre as follas e reducir o risco de enfermidades fúngicas.
- **Eliminación de restos de cultivos:** Recoller e eliminar restos de cultivos despois da colleita para minimizar a presenza de patóxenos e pragas no solo.
- **Control de malas herbas:** As malas herbas poden competir coas cebolas por nutrientes e espazo, polo que é esencial manter un bo control a través de prácticas manuais ou con acolchado.

Conclusión

O cultivo ecolóxico de cebolas en Galicia representa unha práctica sostible que ofrece produtos de alta calidade, ao tempo que protexe o medio ambiente e fomenta a biodiversidade. Ao empregar métodos naturais para o control de pragas e enfermidades, marcos de plantación adecuados e asociacións beneficiosas, os agricultores poden conseguir colleitas exitosas e respectuosas co medio natural. Estas prácticas non só melloran o rendemento dos cultivos senón que tamén contribúen á seguridade alimentaria e á protección do ecosistema agrícola.

HORTOS URBANOS

DA DEPUTACIÓN DE LUGO

